

Report out Kweekvlees

TBIC | Thema's voor transitie
VOOR | De raad van Bestuur
8 Mei 2026

SYNERGIE
inspire action

HET DILEMMA IN ÉÉN ZIN

Zou Triodos Bank de ontwikkeling en productie van kweekvlees moeten steunen – financieel én via onderzoek? De groep koos tussen twee opties.

- **Optie 1 – huidig standpunt handhaven, onderbouwing veranderen.** Triodos steunt kweekvlees niet. Het FBS-argument uit de vision paper 2019 wordt losgelaten; de onderbouwing verschuift naar gezondheid, hoog energiegebruik, en het boerenperspectief. De Foundation steunt evenmin onderzoek.
- **Optie 2 – standpunt gedeeltelijk herzien, voorwaardelijk financieren.** Triodos financiert en steunt kweekvlees onder strikte voorwaarden: geen FBS, geen genetische modificatie, zoveel mogelijk hernieuwbare energie. Ook onderzoek (via de Foundation) kan onder voorwaarden gesteund worden.

Belangrijk om in het hoofd te houden bij het lezen van wat volgt: 'voor' in de zaal betekende meestal 'onder strikte voorwaarden ja', niet 'kweekvlees breed financieren'.

SENTIMENT IN CIJFERS

Twintig deelnemers plaatsten zichzelf aan het begin op de lijn tussen Optie 1 (links) en Optie 2 (rechts). Anders dan bij kernenergie was de groep van begin af aan visueel gepolariseerd: voor- en tegenstanders waren beide goed vertegenwoordigd, met een substantiële groep twijfelaars in het midden.

- **Optie 1 (handhaven):** 8 deelnemers. Vooral vanuit de erfgoed-positie van Triodos in biologisch en biodynamisch.
- **Midden:** 4 deelnemers. Niet uit gebrek aan mening, maar uit afwezigheid van randvoorwaarden en data.
- **Optie 2:** 6 deelnemers. Sterk verbonden aan het dierenwelzijn- en voorwaardenargument.

In de loop van de dag bleef de polarisatie zichtbaar maar de toon verschoof. Meerdere deelnemers gaven aan dat hun positie niet wijzigde, maar dat hun bril wel veranderde van 'ja of nee tegen kweekvlees' naar 'past dit bij Triodos, en zo ja onder welke voorwaarden?' Het verbindende beeld dat aan het einde van de sessie naar boven kwam was opvallend: *'we zijn het in de basis wel met elkaar eens'*, ook al stonden mensen op verschillende plekken op de lijn.

Wat dit beeld eigenlijk zegt

Een hoogopgeleide, betrokken klantgroep is verdeeld over het ja/nee — maar wel grotendeels op één lijn over de bovenliggende vraag. Voor de RvB: noch een verharding tegen kweekvlees noch een opening richting financiering kan louter op het sentiment uit deze sessie worden gebouwd. Wat de zaal wél eensgezind van Triodos verwacht is strategische helderheid over waar de bank in agrifood wel én niet in investeert.

In de afsluitende stemming was de stemming onveranderd.

VIJF DRAGENDE INZICHTEN

Door alle groepen heen kwamen vijf inzichten consistent terug. Ze vatten samen waar het gesprek écht over ging. Vaak níet over kweekvlees als product, maar over de identiteit van de bank en de strategische helderheid die zij van zichzelf vraagt.

1. De centrale vraag: past kweekvlees bij Triodos?

Zowel voor- als tegenstanders stelden dezelfde fundamentele vraag. Is Triodos de aangewezen bank om kweekvlees te financieren? Niet alleen omdat de bank geworteld is in biodynamisch en biologisch denken, een high-tech, industrieel labvoedsel staat daar in zekere zin haaks op, maar ook omwille van schaal, sectorexpertise en imago. ‘Past het bij Triodos?’ was de eerste vraag in vrijwel elke groep, vóór het ‘moeten we het willen?’.

2. Strategische helderheid: wat doet Triodos wél in agrifood?

De meest consistente boodschap van de dag: Triodos is in agrifood-strategie nu te diffuus. Deelnemers vroegen expliciet om duidelijke keuzes — waar investeert Triodos wél, waar niet, en op welke gronden. Kweekvlees fungeert daarmee als lakmoesproef voor de bredere koersbepaling. Het eerdere ‘nee’ tegen de Vegetarische Slager (omdat niet biologisch) werd als precedent genoemd: zo’n principiële keuze kán de bank maken, en wordt ook op deze vraag verwacht.

3. Voorwaardenmacht als toegevoegde waarde

Aan de Optie-2-kant kwam één argument bovendien dat verder reikt dan de product-vraag: als Triodos financiert, kan zij strikte duurzaamheidsvoorwaarden stellen die andere banken niet opleggen — geen FBS, geen genetische modificatie, hernieuwbare energie, transparante keten, kleinschalig. Dat is de unieke positie van Triodos in dit speelveld. Vergelijkbaar met het ‘liever aan tafel’-argument bij kernenergie: door uit te sluiten plaats je jezelf buiten het gesprek waarin de spelregels worden bepaald.

4. Het machtsvraagstuk — monopolierisico

Tegelijk noemden meerdere groepen het reële risico van oligopolisering. Kweekvlees wordt op industriële schaal alleen ontwikkeld door grote, kapitaalintensieve spelers. Als Triodos meedoet onder de huidige spelregels van de sector, draagt zij indirect bij aan een patroon dat boeren en kleine partijen verder marginaliseert — precies waar de bank zich tegen heeft willen positioneren. De alternatieve route die meerdere keren genoemd werd: financier (of onderzoek) kleinschalige kweekvlees-productie op boereniveau, in de geest van het Caring Farmers-model.

5. Onderzoek is gerechtvaardigd — vooral kleinschalig

Er was brede steun voor de gedachte dat niet alle vragen al beantwoord zijn; over gezondheidseffecten, energiegebruik, milieuwinst op schaal, en de daadwerkelijke afname van dierenleed. Onderzoek is volgens vrijwel alle groepen gerechtvaardigd, met name naar kleinschalige toepassingen die wél bij het DNA van Triodos passen. Als mogelijkheid werd genoemd om hiervoor wel onderzoek financieren zonder daadwerkelijke productie te financieren.

VIER VRAGEN DIE OM EEN KEUZE VAN DE BANK VRAGEN

Uit de kwartetten en het diepere groeps gesprek kwamen vier vragen die, als ze niet door worden beantwoord, elke verdere standpuntbepaling kwetsbaar maken.

Uit de groepen kwamen vier vragen die — als ze niet door de RvB worden beantwoord — elke verdere standpuntbepaling kwetsbaar maken.

- **Identiteit.** Wat is in agrifood het DNA van Triodos in 2026 — en hoe verhoudt kweekvlees zich daartoe? Is dit ‘gerommel in de marge’, of een logische uitbreiding?
- **Focus en uitsluitingen.** Welke focusgebieden binnen agrifood kiezen we expliciet wel en welke niet? Hoe communiceren we dat naar buiten?
- **Expertise en schaal.** Hebben we de financiële omvang én de sectorspecifieke expertise om kweekvlees-investeringen goed te beoordelen — en zo niet, kiezen we voor er vanaf zien, of voor samenwerking met partijen die dat wel hebben?
- **Voorwaardenraamwerk.** Bij financiering: welke voorwaarden (geen FBS, geen GM, hernieuwbare energie, kleinschaligheid, boerenautonomie) maken een ‘ja’ verdedigbaar — en hoe operationaliseren we die zodat het geen achterdeur wordt?

WAT WE WILLEN MEEGEVEN

De dag was nadrukkelijk geen referendum. Toch ligt er een duidelijk signaal: de groep — een mix van klanten, kenners en betrokkenen — verwacht niet primair een ja/nee op kweekvlees, maar strategische helderheid van de bank. Drie observaties die we de RvB voor de vervolgdagen meegeven.

- **Definieer focus en uitsluitingen in agrifood vóór de dossiervraag.** Zonder een vastgelegd kader (waar wel, waar niet, op welke gronden) loopt elke individuele afweging — kweekvlees, gefermenteerde koe-vrije kaas, verticale landbouw, insectenboerderijen — leeg in dezelfde meta-discussie.
- **Onderzoek de kleinschalige variant als afzonderlijk spoor.** Kweekvlees-productie op het boeren erf sluit beter aan op het DNA van Triodos dan industriële schaalproductie. Zo kijken op dit moment enkele Caring Farmers kijken op dit moment naar mogelijkheden van kweekvleesproductie op het erf. Dat is een rol die de Foundation kan oppakken, los van de financieringsvraag.
- **Als de bank financiert: maak voorwaardenmacht expliciet.** Benut dan de unieke positie om strikte duurzaamheidsvoorwaarden te stellen die andere banken niet opleggen — en monitor actief het monopolierisico. Zonder die methode is een ‘ja’ niet verdedigbaar tegenover deze klantgroep.

SLOTNOOT UIT DE ZAAL

De sessie eindigde met een formulering die door meerdere deelnemers werd herhaald: ‘er zijn mogelijke game changers, kweekvlees zou er één kunnen zijn, maar maak heldere keuzes daarin’. De parallel met de kernenergie-sessie is opvallend: in beide gevallen verwacht deze klantgroep niet primair een oordeel over een technologie, maar strategische helderheid over de bril waarmee Triodos die technologie beoordeelt.

Het eerdere besluit om níét in de Vegetarische Slager te investeren werd in verschillende groepen als referentiekader genoemd. Dat de bank op basis van haar principes ‘nee’ kan zeggen tegen een product dat in de markt populair is, was niet vergeten en wordt op deze vraag opnieuw verwacht.

Net als bij kernenergie sloot de zaal af in een opvallend verbindende toon. Meerdere deelnemers benoemden dat ze ‘in de basis met elkaar eens waren’, ook al stonden ze op verschillende plekken op de lijn. Voor de RvB: dat draagvlak voor de gespreksvorm zelf is een tweede oogst van deze dag.

Voor de volledige uitwerking: methoden, sentiment per groep, alle voor- en tegenargumenten, de diepteraffortage en de bredere lijst onbeantwoorde vragen, zie het bijbehorende uitgebreide rapport.